

Asia: VN/1070/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sukupuolen vahvistamisesta sekä siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Kommenttinne liittyen sukupuolen vahvistamisen edellytyksiin (1 §):

-

2. Kommenttinne liittyen hakemukseen ja sen käsittelyyn (2 §). Kommentteja pyydetään esimerkiksi siihen, onko sukupuolen vahvistamisen hakemusmenettely esitetyssä muodossaan toimiva ja tarkoituksenmukainen.

-

3. Kommenttinne liittyen sukupuolen vahvistamisen oikeusvaikutuksiin (3 §). Lausunnoissa pyydetään kiinnittämään erityistä huomiota sellaiseen lainsäädäntöön, jossa sukupuolelle annetaan merkitystä ja jota hallituksen esityksessä ei ole tunnustettu. Lisäksi huomiota pyydetään kiinnittämään säännöksen aiheuttamiin muutostarpeisiin lausunnonantajan toiminnassa/hallinnonalalla.

Ehdotetun lain on esimerkiksi arvioitu mahdollisesti edellyttävän muutoksia vankeus- ja tutkintavankeuslakien säännöksiin vankien sijoittamisesta sekä henkilöntarkastuksista ja päihteettömyyden valvonnasta. Vastaavia säännöksiä on myös laissa poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta. Lain on myös arvioitu edellyttävän muutoksia eräisiin rikoslain säännöksiin.

-

4. Kommenttinne liittyen sukupuolen vahvistamisen oikeusvaikutuksiin ja vanhemmuuteen (4 §)

-

5. Kommenttinne liittyen vanhemmuutta kuvaavaan nimikkeen muuttamiseen (5 §). Erityistä huomiota pyydetään kiinnittämään sellaiseen lainsäädäntöön, jossa vanhemmuutta kuvaavaan nimikkeeseen liitetään oikeusvaikutuksia (vanhemmalle itselleen tai tämän lapselle) ja jota hallituksen esityksessä ei ole tunnustettu. Lausunnoissa pyydetään myös kiinnittämään huomiota niihin muutostarpeisiin, joita vanhemmuutta kuvaavan nimikkeen muuttaminen edellyttää esimerkiksi lausunnonantajan tietojärjestelmissä.

-

6. Kommenttinne liittyen ulkomaisen päätöksen tunnustamiseen (6 §):

-

7. Kommenttinne liittyen lain voimaantuloon ja sen soveltamisen porrastamiseen (8 §):

-

8. Kommenttinne liittyen esityksen pääasiallisiin vaikutuksiin, ml. selvitykseen joka on laadittu lapsivaikutusarvioinnin tueksi. Lausunnossa pyydetään kiinnittämään huomiota vaikutuksiin, joita lausunnonantaja arvioi esityksestä aiheutuvan toiminnalleen/hallinnonalallaan. Huomiota pyydetään kiinnittämään myös tietojärjestelmiin kohdistuviin muutostarpeisiin sekä muihin tiedonhallintalain 5 §:n 3 momentin kannalta olennaisiin asioihin.

-

9. Muut kommentit liittyen hallituksen esitysluonnokseen:

Lakiehdotus ei todennäköisesti aiheuttaisi suurempia teknisiä muutoksia ulkomaalaisasioiden asiankäsitteilyjärjestelmään (UMA-järjestelmä), koska UMA-järjestelmässä on hyvin helppo päivittää sukulaisuussuhteita, sukupuolietoa tai perheenjäsenten välisiä linkityksiä. Väestötietojärjestelmään esitetyillä muutoksilla ei ole vaikutusta UMA-järjestelmän nykyiseen tekniseen ratkaisuun.

Lakiehdotuksella ei ole vaikutusta myöskään Maahanmuuttoviraston soveltamaan ulkomaalaislakiin, koska siinä käytetään sukupuolineutraaleja termejä "puoliso" ja "huoltaja". Kansalaisuuslakiin lakiehdotuksella puolestaan on vaikutusta. Kansalaisuuslain uudistus on kuitenkin parhaillaan työnalla ja säädöshuollon myötä laista ollaan poistamassa kokonaan 26 § ja 27 §, jotka olisivat edellyttäneet lakimuutoksia. Kansalaisuusasioiden osalta voi tulla jatkossa haasteita tilanteissa, jossa kansalaisuusasema määritetään ja lapsen vanhempi on vaihtanut sukupuoltaan. Eteen voi tulla esimerkiksi tilanne, jossa kansalaisuus siirtyisi isältä, mutta lapsella on kaksi äitiä. Tällöin asiassa tulkitaan myös ulkomaista kansalaisuuslainsäädäntöä.

Kähkönen Jari
Maahanmuuttovirasto

Rimmanen Emma
Maahanmuuttovirasto - Oikeus- ja maatietoyksikkö